

Ústav světových dějin

Posudek oponenta diplomové práce

Jiří Almer: Arktický konvoj PQ 16, jeho organizace a vojensko-historické souvislosti, Praha 2015, 97 stran rkp. + přílohy

Tématem diplomové práce Jiřího Almera se stal spojenecký arktický konvoj s označením PQ 16 z roku 1942, jemuž se rozhodl věnovat v souvislostech vojenských, politických, ale i dějin válečné každodennosti. Autor se již podobnou problematikou zabýval ve své bakalářské práci, z tohoto ohledu na svůj předchozí výzkum navázal.

Almer si pro svůj výzkum záměrně vybral méně známý arktický konvoj PQ 16, který doposud byl historiky spíše přehlížen. Autor se rozhodl zodpovědět několik otázek. Zejména pátral po tom, zda došlo díky jeho plavbě k vyvinutí účinné taktiky, jež vedla k úspěchu následujících konvojů (zejména konvoje PQ 18, neboť konvoj PQ 17, možná právě kvůli nedodržení zásad ozkoušených z konvoje PQ 16, byl neúspěšný). Jeho dalším cílem bylo zařazení PQ 16 do širších souvislostí arktických bitev a v neposlední řadě na něm pokusil rekonstruovat každodenní život námořníků, letců a vojáků během plavby konvojů.

Almera lze jistě pochválit z rozsáhlý, řekl bych až vzorový, úvod a rozbor doposud publikované literatury k tématu arktických konvojů. Na str. 11 uvádí, že metodologicky bude navazovat na historika Petera C. Smithe, z textu ale nevyplývá přesný popis a rozbor této metodologie. Třetí kapitole, v níž autor analyzuje spojenecké arktické konvoje v roce 1941 a na počátku roku 1942, nelze nic vytknout. Jedná se o stručné a výstižné shrnutí a de facto i jakési uvedení do tématu. Vůči čtvrté kapitole „Politické a vojensko-strategické pozadí konvoje PQ 16“ již je ale potřeba vznést několik připomínek. Almer se zde zabývá tím, do jaké míry spojenecká pomoc dopomohla Sovětského svazu k vojenským úspěchům během roku 1942, čímž logicky vnáší do této debaty otázku významu arktických konvojů a jejich role na spojeneckém vítězství ve druhé světové válce. Autor na základě sekundární literatury zmiňuje několik pohledů na tuto obtížnou problematiku a přiklání se k názoru, že základem úspěšných sovětských ofenziv během roku 1942 byl vojenský materiál domácí výroby. Následně se pak rozhoduje na význam konvoje PQ 16 pohlížet spíše z vojenského hlediska

Ústav světových dějin

než strategického či materiálně ekonomického. Otázkou ovšem je, zda je možné výše zmíněné závěry učinit pouze na základě sekundární literatury a jestli si autor zbytečně již od začátku nezúžil prostor pro širší interpretaci role a významu konvoje PQ 16. Na druhou stranu je potřeba připustit, že Almerova argumentace, ačkoli není podepřená o rozsáhlejší výzkum, v některých ohledech působí logicky.

Samotné bitvě o konvoj PQ 16 se pak Almer věnuje v sedmé kapitole. Bitvu se rozhodl popsat den po dni, což nám sice vytváří plastický obraz o této události, ale ač se autor drží při jejím líčení převážně primárních pramenů, působí takovýto „zhuštěný popis“ pro celkovou analýzu a zhodnocení konvoje poněkud zbytečně. V závěru pak Almer tvrdí, že PQ 16 nepatřil k rozhodujícím vítězstvím v Arktidě, to přisuzuje konvoji PQ 18. Následně ale neodpovídá na zbylé badatelské otázky, již si v úvodu položil.

Ocenit lze určitě skutečnost, že Almer vycházel ve své práci z primárních pramenů uložených ve fondu Admirality v National Archives, Kew v Londýně a podrobil je důsledné kritice. Ke komplexnímu zpracování tohoto tématu by ale bylo nutné „zavítat“ také do archivů ruských; práci by jistě obohatilo i větší využití ruskojazyčné literatury. Po stylistické stránce je možné práci pokládat za zdařilou a vyskytuje se v ní jen menší množství chyb a překlepů.

Závěrem mohu konstatovat, že práce Jiřího Almera splňuje všechny požadavky kladené na tento typ kvalifikační práce, a proto ji doporučuji k obhajobě. Rozhodně se nejedná o nekvalitní práci, vzhledem k výše zmíněným nedostatkům ale navrhuji hodnocení „**velmi dobře**“.

V Praze, 29. 8. 2015

PhDr. Jan Koura, Ph.D.